

Pohorelský hlásnik 2010/5

informačné noviny Obce Pohorelá; ročník VI.; MÁJ 2010; - ZADARMO -

Horehronská valaška natrvalo patrí Mladosti

Starostka Telgártu Mgr. Mária Knižková v nedeľu 2. mája 2010 v kultúrnom dome privítala účastníkov 47. ročníka Horehronskej valašky - súťaže v hudobnom folklóre detí z okresu Brezno.

Odborná porota v zložení Rudolf Veselovský (odborný pracovník pre hudbu SOS B. Bystrica), Alžbeta Lukáčová (etnomuzikologička SAV Bratislava) a Lucia Polesenská (speváčka, vedúca DFS Matičiarik) stanovila výsledky:

hlavná cena - Horehronská valaška: detský folklórny súbor Mladosť z Pohorelej. Keďže dosiahol najvyšší počet bodov v jednotlivých kategóriách v rokoch 2008, 2009, 2010 trikrát po sebe, natrvalo získal Horehronskú valašku.

Kategória 6 – 10 rokov:

Sólový spev: 1. miesto: **Terézia Zibríková** (DFS Mladosť, Pohorelá) 2. miesto: Natália Jacková (DFS Telgártčok, Telgárt), 3. miesto: Kateřina Mojžišová (DFS Klások, Podbrezová)

Duo spev: 1. miesto: Kateřina a Anička Mojžišové (DFS Klások, Podbrezová), 2. miesto: **Patrik Gálik a Terézia Zibríková** (DFS Mladosť, Pohorelá),

Spevácke skupiny: 1. miesto: **DFS Mladosť, Pohorelá**, 2. miesto: DFS Malá Kýčera, Čierny Balog, 3. miesto: DFS Telgártčok, Telgárt

Tradičné ľudové hudobné nástroje: 1. miesto: Peter Belko – heligónka (DFS Malá Kýčera, Čierny Balog)

Kategória 11 – 15 rokov:

Sólový spev: 1. miesto: Dajana Margetová (ZŠ Šumiac), 2. miesto: Dušana Ridzoňová (DFS Klások, Podbrezová), 3. miesto: **Klaudia Malecká** (DFS Mladosť, Pohorelá)

Duo spev: 1. miesto: Martina Demčíková a Dominika Neuvirthová (DFS Telgártčok, Telgárt), 2. miesto: **Klaudia Malecká a Martina Syčová**, (DFS Mladosť, Pohorelá)

Spevácke skupiny: 1. miesto: **DFS Mladosť**, Pohorelá, 2. miesto: DFS Telgártčok, Telgárt, 3. miesto: DFS Klások, Podbrezová

Tradičné ľudové hudobné nástroje: 1. miesto: Pavol Kvietok – heligónka (DFS Malá Kýčera, Čierny Balog), 2. miesto: Lukáš Kradlák – heligónka (DFS Telgártčok, Telgárt)

Ľudové hudby: 3. miesto: **DFS Mladosť**, Pohorelá

PODUJATIA V OBCI POHORELÁ

MÁJ

7.5. PIETNY AKT

kladenie vencov k pamätníku obetí vojen pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom (OÚ Pohorelá + ZO SZPB, p.K.Vosko)

23.5. OSLAVY DŇA MATIEK

slávnostný program detí ZŠsMŠ, DFS Mladosť a ZUŠ matkám a starým matkám (ZŠsMŠ-Ing.Tešlár.)

29.5. ŠPORTOVÝ DEŇ DETÍ

športové súťaže detí ZŠsMŠ+Ž. parlament

JÚN

12.6. MAJSTROVSTVÁ POHORELEJ (A SVETA) V KOSENÍ

XVI. ročník súťaže v kosení (SKoS-PaedDr.L.Janoška)

13.6. CYKLISTICKÁ ČASOVKA

cyklistická časovka detí do 15 rokov (OZ OPORA, p.J.Pompura)

CELOROČNE:

NÁCVIKY A TRÉNINGY V TELOCVIČNI:

Streda 14:30 – 17:00

TANEČNÁ ŠKOLA J.Fábera - deti

(0911218459)

Streda 17:00 – 19:30

TANEČNÁ ŠKOLA J.Fábera -dospelí

(0911218459)

Utorok 14:30 – 15:15

DFS MLADOSŤ – mladší žiaci

(Mgr.M.Huťová)

Štvrtok 14:30 – 15:15

DFS MLADOSŤ – starší žiaci

(Mgr.G.Kanošová)

Piatok 20:00 – 21:30

Folklorná skupina Kráľova hoľa

(Mgr.K.Zibříková)

Piatok 16:00 – 18:00

NOHEJBAL - tréning

(L.Lihan)

Piatok 18:00 – 20:00

VOLEJBAL - tréning

(P.Pletka, J.Tlučák)

Štvrtok 15:30 – 18:00

STOLNÝ TENIS – tréning - deti

(Ing.M.Ridzoň)

Utorok 15:30-17:00 a Piatok 14:30 – 16:00

FUTBAL – tréning - žiaci

(Mgr.J.Šajša)

Pondelok 18:00-19:00 a Štvrtok 19:00 – 20:00

AEROBIK

(J.Zibříková)

UPOZORNUJEME USPORIADATEĽOV PODUJATÍ NA OZNAMOVACIU POVINNOSŤ

usporiadateľskej organizácie (TJ, športového klubu, oddielu) o organizovaní verejného telovýchovného, športového a turistického podujatia v zmysle zákona SNR č. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Oznámenie **je potrebné podať obci poštou alebo e-mailom najneskôr 7 dní pred konaním podujatia.** Tlačivá nájdete na internetovej stránke obce www.pohorela.sk alebo na obecnom úrade.

Verejnými telovýchovnými, športovými a turistickými podujatiami (ďalej len "podujatie") sa podľa tohto zákona rozumie telovýchovné, športové a turistické súťaže, stretnutia, turnaje, preteky a iné podujatia spojené s pohybovo-rekreačnou aktivitou občanov v oblasti telesnej kultúry prístupné verejnosti.

Spolu s tlačivom môžete zaslať aj propagačné materiály. Podaním ohlásenia si splníte oznamovaciu povinnosť a súčasne tak umožníte propagovať Vaše podujatie.

Deň narcisov 2010

V piatok 16.4.2010 mestá a obce Slovenska opäť zažiarili sviežou žltou farbou narcisov – konal sa 13. ročník Dňa narcisov. Finančnou zbierkou z tohto DŇA prispievame na fond LIGY PROTI RAKOVINE. Tak to bolo aj v našej obci.

Dievčatá ZŠ v tento deň ponúkali kvety narcisov, ktoré ste Vy, milí spoluobčania, ochotne prijali. Do tohto podujatia sa v našej obci zapojilo spolu 220 detí a dospelých, ktorí prispeli na toto humánne podujatie sumou 232,69 € (7.010,-Sk). Peniaze sa použijú na zlepšenie podmienok liečby onkologicky chorých v bansko-bystrickom regióne.

Všetkým Vám srdečne ďakujeme!

Základná škola

Úspech Gandžalovcov na horskom cyklo maratóne

V sobotu 17.4.2010 sa **Cyril Gandžala** a jeho dcéra **Veronika** zúčastnili na prvom tohtoročnom cyklo maratóne vo Svätom Jure na horských bicykloch. Pretekali na rovnakej, 44 km trati - teda polmaratón. Premočená, blatistá trať poriadne preverila schopnosti pretekárov. Veronika ako prvý krát medzi ženami skončila na 4. mieste (za účasti 22 žien), Cyril skončil na 2. mieste (spomedzi 63 mužov) obehol ho iba jeden pretekár z Rakúska. Celkový počet pretekárov bol 650.

- c.gandžala -

OPRAVA HRADSKÉJ

Slovenská správa ciest ako správca cesty I. triedy I/66 uskutoční v termíne do 31.8.2010 opravu tejto cesty v úseku medzi Pohorelou a Pohorelskou Mašou v dĺžke 1,3 km. Oprava sa uskutoční frézovaním vozovky a následnou pokládkou 2 vrstiev asfaltu. Práce budú vykonávané po polovici vozovky za premávky, takže dôjde k čiastočnému obmedzeniu premávky.

Pozn.: Slovenská správa ciest vykonáva v katastri našej obce správu a údržbu cesty I. triedy I/66 („hradská“) ako aj cesty III/066064 (ul.Kpt.Nálepku).

Pozvánka

na XVI. majstrovstvá Pohorelej a sveta v kosení, ktoré sa uskutočnia 12.júna 2010 od 12:00 hod v Pohorelej - Sídku.

ZÁHRADKÁRKA?

ZLODEJKA!

V snahe zabezpečiť si zadarmo výsadbu nehanbí sa niekto ani kradnúť? A tak nám z námestia zmizlo niekoľko sadeníc ozdobných rastlín.

Majiteľovi ukradli osem úľov

Polícia v Brezne vyšetroje prípad trestného činu krádeže, ktorého sa dopustil doposiaľ neznámy páchatel tým, že v dobe od nedele (25.4.) do utorka (27.4.) odcudzil osem úľov - plodísk s ôsmymi rodinami včely medonosnej, ktoré sa nachádzali na lúke pri hlavnej ceste I/66 vedúcej z obce Heľpa do obce Pohorelá v lokalite Pod baňou. Majiteľovi vznikla krádežou škoda vo výške 800 EUR.

Text: KR PZSR v BB; foto: J.Siman

Plán kanalizácie obce (plánované trasy a prípojky) i plán budovania chodníkov, cyklotrás, výstavbu autobusovej zastávky v Maši, plán rekonštrukcie verejného osvetlenia, úpravy verejných priestranstiev, výsadby zelene v centre Pohorelej a v centre Pohorelskej Maši si môžete pozrieť na nástenke na chodbe Obecného úradu v Pohorelej.

Stavebné práce na výstavbe kanalizácie už začali. Projekt „Revitalizácie obce Pohorelá“ je v štádiu procesu verejného obstarávania.

Na tohtoročný zápis detí do 1. ročníka základnej školy sa dostavilo 38 detí so svojimi rodičmi.

Zapísaných detí je 32 (z toho 11 z Vaľkovne a 7 z časti Za Hronom). Odložená povinná školská dochádzka bola 4 žiakom. Dve deti nespĺňali nárok (vek).

ŠACH - 3. liga C2 - konečné poradie:

- 1.ŠK Hriňová 28 bodov
- 2.TJ Slávia TU Zvolen "B" 25
- 3.Slovan Nová Baňa 24
- 4.MŠK Žiar nad Hronom 22
- 5.Magnezit Jelšava "B" 16
- 6.ŠO Podbrezová 15
- 7.ŠK Čebovce 13
- 8.ŠK Garde CVČ Detva 11
- 9.ŠK Veža CVČ B. Bystrica "B" 11
- 10.ŠK Vinica 10
- 11.ŠK Orlová Pohorelá 9
- 12.Slovan Sliač 4

OCHRANA PRED POŽIARMI

Oheň je pre prírodu veľkým nebezpečenstvom, lebo poškodzuje jednotlivé stromy aj celé porasty nielen mechanicky, ale aj fyziologicky. Okrem samotných stromov a dreva ničí aj všetky ostatné zložky lesného ekosystému - pôdu, opadnuté listie-hrabanku a všetky rastliny a živočíchy, ktoré zasiahne.

Tieto mesiace sú obdobím, keď vzniká v prírode najviac požiarov, ktoré každoročne zničia alebo poškodia veľkú plochu lesov. Požiare vznikajú pri vypaľovaní starej a suchej trávy, buriny, kríkov a spaľovaní zbytkov po jamom upratovaní.

Vypaľovanie sa podľa §14 ods. 2 písm. b) zákona NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov zakazuje a trestá! Za priestupok za porušenie povinností fyzických osôb môže byť občanovi uložená pokuta až do výšky 331 Eur.

Všetky fyzické a právnické osoby by sa mali vyvarovať neuváženeho zakladania ohňov v lesných porastoch a v ich blízkom okolí a vypaľovania porastov bylín, kríkov a stromov!

NAŠA OBEC SA ZÚČASTŇUJE

**V PROGRAME
OBNOVY DEDINY**

Na základe Rozhodnutia ministra životného prostredia Slovenskej republiky o poskytnutí podpory formou dotácie z Environmentálneho fondu rámci Programu obnovy dediny boli pridelené dotácie **182 obciam a mikroregiónom v celkovej výške 659.528,43 €.**

Do POD v roku 2010 zaslalo svoje žiadosti celkom 504 obcí a 37 mikroregiónov. Obce a mikroregióny uviedli spolu **541 požiadaviek** na dotácie. Celková požadovaná suma bola **1.690.408,- €.** Medzi podporenými projektami je aj projekt Obce Pohorelá „**Revitalizácia okolia minerálneho prameňa Kyslá**“. V rámci projektu sa budú realizovať terénne úpravy, zatravnenie okolia prameňa, výsadba zelene ako aj rekonštrukcia existujúceho zastrešenia minerálneho prameňa. Rozpočítané náklady na projekt sú vo výške **3.675,-€, schválený príspevok z Environmentálneho fondu je vo výške 3.500,- €.**

Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky sa uskutočnia v sobotu 12. júna 2010 v čase od 7:00 hod. do 22:00 hod.

Volič, ktorý v čase volieb nebude môcť voliť vo volebnom okrsku, v zozname ktorého je zapísaný, môže požiadať o vydanie voličského preukazu. **Voličské preukazy sa vydávajú** na Obecnom úrade v Pohorelej (p.Tkáčiková) **od 13. mája do 10. júna 2010** (v čase úradných hodín). Žiadosť o vydanie voličského preukazu podáva volič osobne alebo prostredníctvom splnomocnenej osoby.

V záujme zabezpečenia ľahšieho prístupu do volebných miestností budú volebné miestnosti pre obidva okrsky v Pohorelej umiestnené v prostrednom učebnom pavilóne na prízemí.

Pre voličov z volebného okrsku č. 3 (bývajúcich v miestnej časti Pohorelská Maša) bude volebná miestnosť v budove Lesnej správy.

Volič je povinný po príchode do volebnej miestnosti preukázať svoju totožnosť predložením voličského preukazu.

Analýza pitnej vody z prameňov v obci

V akreditovanom skúšobnom laboratóriu a.s. VEOLIA v Banskej Bystrici sa robil základný rozbor vzoriek vody z týchto piatich prameňov: 1. Prameň Kyslá, 2. Prameň vody „spod Skalky“, 3. Prameň vody z ul. Za Potokom („spred Uriša“), 4. Prameň vody na ul. Clementisovej (pred Tlučáka), 5. Prameň vody v Poh.Maši pri hradskej (oproti kempu).

Výsledky testov ukázali, že všetky vody sú mierne kyslé, okrem vzoriek z Poh.Maši, ktorá je mierne zásaditá a kyslej vody z prameňa Kyslá.

Obsah dusičnanov je prekročený len u vzorky vody z prameňa na ul.Clementisovej, to znamená, že táto voda nie je pitná.

	Reakcia vody (pH)	Elektrolytická vodivosť	Vápnik a horčík	Dusičnany	železo
limit:	6,5-8,5	-	-	50 mg/l	0,2 mg/l
Namerané hodnoty:					
Kyslá	5,35	95,1 mS/m	1,87mmol/l	menej ako 4mg/l	menej ako 0,05mg/l
Pod Skalkou	6,24	6,9 mS/m	0,22mmol/l	4,93 mg/l	menej ako 0,05mg/l
Za Potokom	6,01	21,9 mS/m	0,79mmol/l	37,34 mg/l	menej ako 0,05mg/l
Clementisova	6,06	24,8 mS/m	0,72mmol/l	67,96 mg/l	menej ako 0,05mg/l
Poh.Maša	7,99	15,3 mS/m	0,70mmol/l	5,94 mg/l	0,053mg/l

Ž kadiaľ získať informácie o kvalite vody z vodovodu?

Spotrebitelia odoberajúci pitnú vodu zo spotrebisk verejných vodovodov majú možnosť napr. pri podozrení na zhoršenú kvalitu pitnej vody **požiadať o poskytnutie informácie o jej kvalite:**

- prevádzkovateľa verejného vodovodu (Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica)
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, tel: 048/4367748, e-mail: kvetoslava.koppova@vzbb.sk

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

88 rokov
18.5. **Paulína Vojtková**, Kpt.Nálepku 316

85 rokov
6.5. **Františka Kuklicová**, Orlová 604
23.5. **Anna Hlaváčiková**, Poh. Maša 53

80 rokov
1.5. **Júlia Borloková**, Kpt.Nálepku 165

75 rokov
28.5. **Anna Maková**, Kpt.Nálepku 12

70 rokov
9.5. **Juraj Súkeník**, Za Hronom 831
10.5. **Mária Pompurová**, Kpt.Nálepku 294
11.5. **Dana Bullova**, Poh.Maša 12
11.5. **Mária Rochovská**, Nová 377

65 rokov
5.5. **Ján Haluška**, Nová 338
8.5. **Anna Gandžalová**, Clementisova 746
8.5. **Mária Vojtková**, Jánošíkova 489

60 rokov
6.5. **Vladimír Fačka**, Orlová 661

NOVORODENCI

27.2. **Boris Vasil**, Partizánska 556
29.3. **Kristína Dudášová**, Športová 355
13.4. **Martin Švojr**, Kpt.Nálepku 246

SOBÁŠ

6.2. **Katarína Boháľová**, Heľpa a **Jozef Tešlár**, Clementisova 728
10.4. **MUDr. Andrea Lysinová**, Orlová 625 a **Otakar Kamzík**, Brezno
24.4. **Dominika Poliaková**, Brezno a **Marek Mecko**, Orlová 649

ZOMRELÍ

Karol Terek, Kpt.Nálepku 97 (* 1.12.1938 - † 1.4.2010)
Mária Tereková, rod. Latináková, Orlová 611 (* 30.10.1921 - † 9.4.2010)
Tomáš Rochovský, Jánošíkova 424 (* 15.9.1947 - † 14.4.2010)

Dvadsaťmája uplynie 70 rokov od smrti vedúcej osobnosti slovenského literárneho realizmu a zakladateľa slovenskej realistickej drámy Jozefa Gregora Tajovského. Jeho hry sú aj v súčasnosti súčasťou základného repertoáru slovenských profesionálnych divadiel, vrátane Slovenského národného divadla, domácich i zahraničných ochotníckych divadiel.

Jozef Gregor Tajovský (18.10.1874 Tajov – 20.5.1940 Bratislava)

Rodák z Tajova. Školské roky strávil v Banskej Bystrici a na učiteľskom ústave v Kláštore pod Znievom. Učiteľoval na mnohých miestach na Pohroní. V Pohorelej si zapisuje povery, fašiangové zvyky, rozprávky, povesti o Matejovi Korvinovi ... V roku 1897 mu vyšli dve tenké knižičky spomenutých "úhrabkov" - *Omrivky a Z dediny*.

Stretol sa v Pohorelej Jozef s Jozefom ?

J.G.Tajovský pôsobil v Pohorelej len veľmi krátko. V školskom roku 1895 - 1896 učil v Dohňanoch a v rokoch 1897 - 1898 v Podlaviciach. Bolo to teda v rokoch 1896 - 1897, keď učil aj v Lopeji. Hlavným dôvodom častého striedania učiteľských miest boli asi nehody s vrchnosťou pre jeho národné presvedčenie. Pohorelá Tajovského zaujala. V roku 1897 mu uverejňujú Slovenské pohľady článok - *Z povier a obyčaji v Pohorelej*. V redakcii sa príspevok zapáčil. Listom mu odkazujú: "Ostatok v augustovom čísle. Tých pohorelských zvykov čím najskôr spíšte ešte viacej."

Národné noviny v novembrovom čísle v tom istom roku uverejňujú jeho list pod názvom - Pohorelá 1897. V tých istých novinách je aj článok Pre lakomosť s podtitulom: "Pohorelská prepovádka - rozprával Janko Gandžula, pätnásťročný mládenec z Pohorelej. Podáva Tajovský".

Zaujímavý je aj jeden z prvých dramatických pokusov Tajovského, hra pod názvom Konačka, ktorej text sa nezachoval. Vieme o nej zo zapisnice schôdzky spolku Detvan, z novembra 1898. Rukopis Tajovský zničil. V hre vystupujú osoby Ondrej Rochovský, jeho žena Zuza, syn Ďuro. Ďuro ide na pytačky - do Svitov. Aj v známom Ženskom zákone vystupujú rodiny Maleckých a Javorovcov. Možno je to náhoda, ale v každom prípade sú to priezviska v obci dodnes bežné. Niektoré v podobe prímení.

Zaujímá Vás ale odpoveď na otázku v úvode? Áno, pravdepodobne sa stretli. Dvadsaťtriročný talentovaný mládenec, Jozef Gregor a 53 - ročný zrelý muž, Jozef Bahéry, tunajší učiteľ a kantor. Vplýval autor dvojazyčného šlabikára, čítanky a spevníka, zberateľ ľudových piesní a povestí na mladého budúceho literáta? Ktohovie. Faktom ale ostáva, že v rokoch 1896 - 1897 v malej hornouhorskej dedinke náhoda na chvíľku spojila osudy dvoch významných osobností slovenskej kultúry.

(Pokračovanie na strane 4)

Karol Vosko: O POHORELSKOM NÁREČÍ – II.

K úvodu dodávam pre úplnosť, že sa jednalo o p.Harvana, Pustaju a Čonku, ktorí bývali v obci a nie v cigánskej osade pri kyslej a hovorili po pohorelsku dokonale.

Písal som v úvode o cudzích slovách, ktoré sa v našom dialekte vyslovujú. Obmedzím sa teda na staršie slová, ktoré sme používali a vynechám tie, ktoré sa bežne používajú aj v slovenčine, a sú ich stovky, možno tisíce.

Krásne latinské slovo colostrum sme si preložili na **kuľ'ajstra**, čo bolo prvé mlieko napr. po otelení kravy. Mnohi ľudia nosievali na krku amulet zvaný **škapuľ'ar**, preložené slovo z taliančiny. Iné také slovo kapišón sme pomenovali **košteak** a bola to kapučňa na pelerínu. Po amerikanoch sme vedeli, že **štritikára** je električka, **majňa** – baňa, **majňar** – baník, **šušy** – topánky, **punča** – boxerský úder, **fajtovat'** – zápasit', **bojs** – chlapec. Nesprávne aj dnes zvykneme oslovit' Mateja –**Majk**, hoci to znamená Michal. Z francúzštiny sú známe slová **šodronka** – lanovka, **flobertka** – malokalibrovka, **réžia**, **revanč**, **pisouár**, **zps** – omáčka, atď.

Z maďarčiny sme používali slová **čat** – vlásenka, **hazik** – domček, **kiflik** – rožok, **hejas** – ostrovid, **juhas** – valach, **bajuzy** – fúzy, **balta** – sekera, **beľ'ar** – lapaj, **cukrariňa** – cukráreň, **boršps** – francovka, **čavargovat'** – potulovať sa, **činalovat'** – porábať, **vižgalovat'** – kutať, prezerať, **čomof** – kopa, **d'ugof** – zátka, **šerpəň** – hrniec, **kogaš** – vešiak.

Nemčinu k nám priniesli kolonisti zo štajerska, ktorých sem povolali vlastníci hámrov k rúbaniu lesov, výrobe železa, páleniu uhlia a k výkonu remesiel. Stađe až podnes existujú prispôsobené slová, ktoré už ani za nemčinu nepovažujeme. V zátvorke uvádzam niekde aj pôvodné nemecké slovo. Napríklad:

rajšpľ'a – rašpľ'a (Raspel)

rapšic – pytlík

rachovat' – počítat'

rajbat' – šúchať dlážku (reiben)

rajzovat' – chodiť, túlať sa

rigel' – závera (Riegel)

ringa – boxer na ruku, zbraň (Schlagring)

ringišpir – kolotoč

rodľ'a – korbička, sánky (Rodel)

rubzak – batoch

runovat' – valiť sa

šycht – pažba

kolba – pažba

abzac – cieľník pušky

rura – hlaveň

faršľ'us – záver pušky

šafel' – kad'a (Scheffel)

šPampa – ľajdavá (lenivá) žena

šmel'čovat' – taviť

tajch – rybník, hať

deľ'ovat' – dláždiť (dielen)

vintrich – pakľúč (Dietrich)

majzľik – dláto

meclik – sekáč

duršľ'ak – priebojník

ekces – poľný, lesný priestupok

falda – záhyb

faska – súdoček

fektovat' – narábať, napr. so zbraňou

foršuš – závdavok

francle – strapce, ozdoba (Franse)

furtat' – ryt', rozrývať'

gang – chodba okolo domu

gľ'ajz – koľaj, azyl pri hre (Geleise)

kajmel' – nosič vody, posluha

gvalt – násilnosť (Gewalt)

grunt – pozemok

grunbuch, grunbuch – pozemková

knihá

kurbľ'a – kľuka

ancuk – oblek, šaty

šufľ'a – lopata (Schuffel)

španovat' – napínať

aušus – brak

bachy – brucho (Baucher)

štomp – vyšší peň

vašplaf – modridlo na bielizeň

borgovat' – kupovať na dlh

brant – snet', „žyve mjaso“

brovan – pekáč, panvica (Bretpfanne)

štanga – ocelový sochor

prezle – strúhanka (Brösel)

buksa – púzdro

pigľ'ajz – žehlička

bunt – otep, zväzok

putňa -drevené vedro

šurajtat' – vlietť dreva po snehu za

sánami

hojštuch –šálka na krk čierna

haľ'bija – válov, krmidlo pre svine

(Halbig)

hoľšmica – ušianka (Halsmütze)

rajštudňa – miestnosť s vodným

kolesom

haspra – petlica

kaverovat' – ručiť'

kydľ'a – suknička (Kittel)

grapel' – šiška (jedlo) (Krapchen)

mašňa – stuha, kravata

merkovat' - striehnuť, dať si pozor

fajfa – cievka (Pfeife)

fľ'ajster – náplast'

foršta – fošňa, hrubá doska

blatfus – plochá noha

pl'undre – letné nohavice z plátna

peľ'stra – podklad pod dlážku

pričňa – ležadlo (Prietze)

pucak – vojenský sluha

riaf – obruč kolesa

rapel' – bláznivosť

borer – vrták

hancugľ'e – opraty, liace

grocmal' – škrob

bachtar – hrobár, vartáš

cirkeľ' – kružidlo

kant – hrana

svidrik, sveder - vrták

Z obecnjej kroniky:

1960 : Šport a telovýchova: V obci je založená telovýchovná organizácia T J Sokol, ktorá má organizovaných členov. Avšak pre nedostatok vhodných priestorov a ihrísk nevytvája činnosť. Pri závođe Tatrasmalt v Pohorelskej Maši jestvuje futbalový oddiel, ktorý má k dispozícii ihrisko a vyvíja určitú športovú činnosť.

15.5. 1960 uskutočnila sa na školskom dvore miestna spartakiáda, na ktorej cvičilo celkom 132 žiakov z Pohorelej, Helpy, Pohorelskej Maše a Valčkovne štyri rôzne skladby: Rozprávka, Radosná jar, Čierne loptičky a Bud' pripravený pre ochranu vlasti. Dobrá organizácia, priaznivé počasie a veľká účasť občanov zaručili dobrý úspech tejto peknej telovýchovnej slávnosti.

(Pokračovanie zo strany 3.)

Pohorelá, kde je to ?

(Reportáž, ktorá vznikla použitím úryvkov z listu Tajovského)

Kde je to?... Nuž veru, milý čitateľu, na školskej zemeguli to nenajdeš. Ale vyhl'adaj si na zemevide Uhorska Hron a id' potom vedľa neho oproti prídu až ta, kde je už len ako cvernička, a tam, ak si na dobrou mapu trafil, najdeš pri malom kolečku zapisane: Pohorella.

Pozor zlý pes!... Kým by sme ešte do dediny zašli, mám česť; ctený čitateľu, ťa upozornit'; aby si sa dobrou knutou zaopatril, toľko psov som ja nikde na dedine nevidel ako v Pohorelej. Nuž majú tí ľudia ešte, bud' Bohu chvála, aké také dvorce a po pár tých ovečiek, teda k ostráženiu týchto toľko tých hafajov.

Potešiť to pána duchovného?... Zlých psov je tam teda, a zvlášte v zime, mnoho, ale ľudia sú dobrí, Boha sa boja, sú nábožní a v kostole veľmi pekne spievajú.

Pohorelci, ľudia veselí ... Pálení síce tiež pijú za "záloh", no vypijú aj víno alebo pivo. A keď ich navštíviš, podľa mojej skúsenosti, len z toho dvojho jedným ťa ponúknu. Veselie odbyvajú ešte za tri dni, no pravda: na štvrtý deň sa im ešte predsa zábava nehnuší. Ale aj vedía sa zabávať! A tých svadobných pesničiek koľko znajú!

Štúr sem, Štúr tam ... Veru by sa hádam akémukoľvek horliteľovi zunovalo ich spisať a tak ešte napochytre, keby musel tu i tu aj premýšľať, ako to vlastne urobíš, lebo oni hovoria, tak trochu "po poľsku". No o nedorozumení ani reči nemôže byť a potom už mnohi aj ponechávajú tú svoju starodávnu výrečnosť a učia sa po slovensky hovoriť. Zvláštne na tých to badať; ktorí boli vojakmi alebo dačo čítajú. Potom škola, kostol, furmanky a vôbec s iným ľudom mnoho brúsia z pôvodnosti reči.

Ber pane tie dane ... Chlapi, ako vravím, jedni furujú drevo, uhlie a železo do blízkych i vzdialených coburgovských maší, druhí sú po rúbaniciach, už či pri dreve alebo uhli, a iní zas zaoberajú sa roľníctvom. Zväčša však živia sa z toho i z toho. V lete okolo poľa a v zime po horách, keďže ani ten najlepší gazda toľko chleba si nedorobí, čo by mu bolo na celý rok dost'. A z čoho by poplatili tie všelijaké dane?

Bez kapusty ani na krok ... Ovocné stromy nepestujú, lebo tam i ten najlepší rodzaj plánky rodí.

Zeleninu tiež málo pestujú, na kapustu vôbec chodia do Brezna alebo do Spiša. Na ozim nesejú a pšenicu vôbec nie, lebo sa im raz "vydari" za desať-päťnásť rokov.

Ostaneme verní... Pri tom všetkom ten ľud chudobne síce, no dost' sa dobre opatruje, trvá aspoň na otcovskom. Majetky neprepíja, bárs z toho, čo zarobí, tiež málo odklada.

Politika - pánske huncústvo ... Pohorelá číta vyše osemdesiat voličov, ale politicky sa ani skoro nehýbe, slúžiac za nástroj kortešom. Novota - cudzota v kroji, reči, mravoch a zvykoch nechytá sa ho nič, alebo veľmi málo.

Čo narobí jedna darovaná káпка ... Dievka a vôbec ženy rady spievajú pri svojich prácach. Lebo vedieť načim, že pohorelské dievčatá a nevesty, podľa mienky našej Ženy, krásne vedía vyšívat' /vid'. Zvonámku na káпку, z Pohorelej zaslanú/. Dorábajú tiež dobré ľanové plátno a vedía ho pekne pretkávať' pamokom a hodvádom. Chlapi zas spravia z dreva, čo zachytia.

- P.Návoy: Pomníky v nás (o ľud'och ktorých siločiarý života sa dotkli Pohorelej -